

Projekt

z dnia

Utworzony przez

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XVIII/134/2025
RADY GMINY WIELGIE**

z dnia 30 grudnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028

Na podstawie art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.), art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wielgie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Ewelina Antonowicz

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE WIELGIE NA LATA 2026-2028

WIELGIE

SPIS TREŚCI:

WSTĘP	3
I. REGULACJE PRAWNE	6
1.1. Podstawy prawne	6
1.2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej	7
II. DIAGNOZA	8
2.1. Charakterystyka demograficzna	9
2.2. Statystyka rodzin objętych wsparciem	11
2.3. Zasoby instytucjonalne	20
2.4. Analiza SWOT	23
III. CELE I ZADANIA PROGRAMU	27
IV. PRZEWIDYWANE EFEKTY	31
V. ADRESACI PROGRAMU	32
VI. REALIZATORZY PROGRAMU	32
VII . ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU	33
VIII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU	33
IX. PODSUMOWANIE	35

WSTĘP

„Rodzina jest w życiu oparciem, czymś co chroni, co daje siłę.”

Sophia Loren

Rodzina to najważniejsza i podstawowa komórka społeczna, pierwsze naturalne środowisko człowieka. Prawidłowe funkcjonowanie rodziny ma wpływ na to, jak kształtują się nasze prawidłowe wartości. Styl, atmosfera życia w rodzinie decydują o tym, jak dziecko, a później młody człowiek wykorzystuje zasób zdobytych doświadczeń. Rodzina określana jest jako grupa ludzi charakteryzująca się więzami pokrewieństwa. W ujęciu ustawy o pomocy społecznej definicja rodziny została rozszerzona. Istotniejsze niż więzy zostało przyjęte pojęcie tworzenia wspólnoty. Rodzina, jak wskazuje art. 6 pkt 14 to osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące.

Oddziałując na osobowość dziecka, rodzina pokazuje mu swój system wartości i tradycje oraz ukierunkowuje jego postępowanie. Prawidłowe relacje w rodzinie chronią przed powstawaniem problemów społecznych, zwłaszcza przed uzależnieniami, przemocą i niedostosowaniem społecznym. Współczesna rodzina boryka się z wieloma problemami i zagrożona jest licznymi czynnikami patologicznymi.

Główną przyczyną powstawania dysfunkcji jest brak odpowiednich wzorców, z jakich mogą brać przykład dzieci wychowujące się w rodzinach dysfunkcyjnych. Najczęściej spotykanym problemem w środowiskach jest alkoholizm, przemoc domowa, bezrobocie, ubóstwo. Również nieformalne grupy rówieśnicze powstające spontanicznie wśród młodzieży, bez oficjalnych zasad i struktur. Tworzą się one na podstawie wspólnych zainteresowań, podobnych wartości lub miejsca zamieszkania. Ich głównym celem jest wspólne spędzanie wolnego czasu. W przypadku rodzin patologicznych spotkania takie pogłębiają negatywne postawy wśród dzieci, młodzieży, którzy potrzebują akceptacji i przynależności rówieśniczej.

Niebagatelne znaczenie ma także stosowanie nieprawidłowych metod wychowawczych przez rodziców. Wszystkie te czynniki nieuchronnie prowadzą do dysfunkcji rodziny. Niewydolność rodziców znacznie wpływa i przyczynia się do zaburzeń zaspokajania podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, co prowadzi między innymi do zaburzeń szkolnych oraz izolacji społecznej. „Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie problemom społecznym i trudnościom życiowym poprzez tworzenie kompleksowego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci. System ten ma na celu nie tylko doraźną pomoc w sytuacjach kryzysowych, ale przede

wszystkim wzmacnianie kompetencji rodziny, rozwijanie samodzielności oraz umiejętności radzenia sobie z problemami, aby jej członkowie mogli funkcjonować w sposób stabilny i bezpieczny w swoim środowisku.”

Umożliwienie prawidłowego funkcjonowania w środowisku daje szansę na dokonanie koniecznych zmian, w celu polepszenia sytuacji rodziny. Pomoc społeczna powinna mieć na celu podtrzymanie i rozwijanie umiejętności uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej oraz prawidłowego pełnienia ról społecznych. Dąży się do tego poprzez wzmacnianie zasobów indywidualnych i rodzinnych, poprawę jakości życia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz wspieranie rodziców w realizacji ich funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co sprzyja integracji społecznej i przeciwdziałania marginalizacji.

Priorytetem wspierania rodzin jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dla dzieci i młodzieży, aby zapobiegać powielaniu nieprawidłowych wzorców w przyszłości. Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego. Jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość młodego człowieka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcyjności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy państwa. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania jego tożsamości i prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami.

Zgodnie z art. 8 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej „Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:

- 1) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- 2) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- 3) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- 4) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
- 5) pomocy w integracji rodziny;
- 6) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- 7) dążeniu do reintegracji rodziny.”

Jak wynika z art. 8 pkt 2 w/w ustawy „Wspieranie rodziny jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.”

Zgodnie z pkt 3 w/w artykułu „Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.”

Art. 10 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wskazuje, że „Pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art. 190”. Zatem praca z rodziną realizowana jest za pośrednictwem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim.

Art. 10 pkt 3 w/w ustawy mówi, że „Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

- 1) konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
- 2) terapii i mediacji;
- 3) usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
- 4) pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
- 5) organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

„Praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną” (art. 10 pkt 4).

Opierając się na założeniach w/w ustawy zatrudniono asystenta rodziny. Rolą asystenta rodziny jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent rodziny, czyli osoba, która przez pewien czas wspiera rodzinę, aby w przyszłości samodzielnie potrafiła pokonywać trudności życiowe, zwłaszcza dotyczące opieki i wychowania dzieci. Asystent rodziny towarzyszy rodzicom we wprowadzeniu zmian w swoim myśleniu, zachowaniu oraz otoczeniu, koniecznych do tego, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i prawidłowemu rozwojowi dzieci.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028 opracowany na podstawie art. 176 pkt. 1 Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.), zwany dalej Programem jest kontynuacją założeń i działań zawartych w poprzedniej edycji Programu, który powstał w 2023 roku i obowiązywał w latach 2023-2025. Zgodnie z zapisem w preambule w/w ustawy „Dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny

rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzinami”.

Realizowane w ramach Programu zadania będą koncentrować się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, przywracając jej zdolność do prawidłowego wypełniania ról opiekuńczych i wychowawczych.

I. REGULACJE PRAWNE

1.1. Podstawy prawne

Podstawą prawną do realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028 są następujące akty prawne:

1. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 120 poz. 526);
2. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.);
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1214 z późn. zm.);
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1673);
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151);
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1939);
8. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1153 z późn. zm.);
9. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1829);

10. Ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 798);
11. Ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1576 z późn. zm.);
12. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2809 z późn. zm.);
13. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 438 z późn. zm.);
14. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1208);
15. Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 246);
16. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Wielgie na lata 2021-2026 (Załącznik do Uchwały nr XXVII/249/2021 Rady Gminy Wielgie z dnia 30 grudnia 2021 r.).

1.2. Zadania gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w art. 176 określa następujące zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;

5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust.3, w terminie:

- a) do dnia 31 stycznia danego roku – za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
- b) do dnia 31 lipca danego roku – za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;

7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Obowiązująca ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej daje podstawę do podejmowania przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim działań, zmierzających do rozwiązywania problemów występujących w rodzinie. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej został upoważniony przez Wójta Gminy Wielgie do realizacji zadań gminy w zakresie określonym w wyżej cytowanej ustawie. Powierzył zatem organizację pracy z rodziną Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Wielgim.

II. DIAGNOZA

Diagnoza lokalna, dotycząca występujących problemów związanych z funkcjonowaniem rodziny została dokonana w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wielgim, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgim, Zespołu Interdyscyplinarnego, Urzędu Gminy w Wielgim, Posterunku Policji w Dobrzyniu n/Wisłą, Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie, Oświaty w Gminie Wielgie. Wykorzystano również dane raportu zawartego w „Diagnozie lokalnych zagrożeń społecznych”, obejmującego podstawowe problemy społeczne w gminie Wielgie.

Do przeprowadzenia diagnozy w zakresie problemów opiekuńczo-wychowawczych wykorzystano dane w oparciu o Sprawozdania Roczne MRiPS-03 oraz Ocenę zasobów pomocy

społecznej dla Gminy Wielgie, która obejmuje osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, rodzaje ich problemów oraz ich rozkład ilościowy. Dane dotyczą lat 2022-2024.

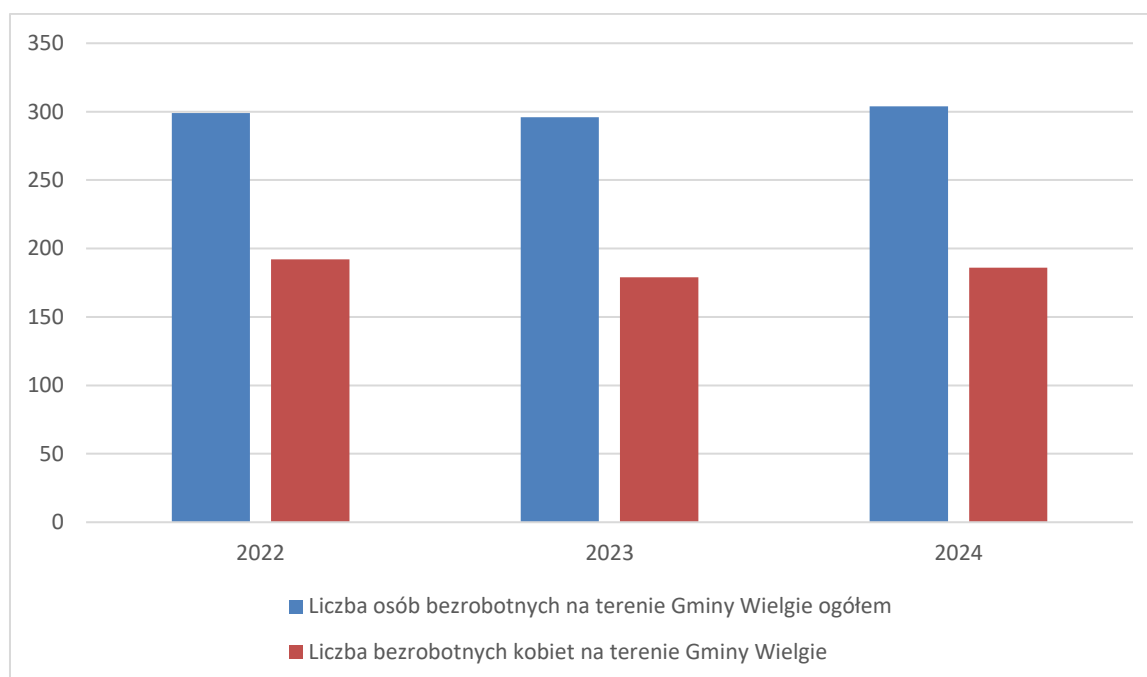
2.1. Charakterystyka demograficzna

Gmina Wielgie jest typową gminą o charakterze rolniczym, położoną w południowo-wschodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie lipnowskim. Gmina sąsiaduje od północy z gminami: Lipno oraz Skępe, od wschodu z gminą Tłuchowo, od południa z gminą Dobrzyń nad Wisłą, natomiast od zachodu z gminą Fabianki. Powierzchnia Gminy Wielgie wynosi 133,83 km², co stanowi 13,18% powierzchni powiatu, a 0,75% powierzchni województwa kujawsko-pomorskiego. Na obszarze gminnym znajduje się 17 sołectw. Największy odsetek ludności gminy zamieszkuje w miejscowości Wielgie, w której mieści się siedziba władz Gminy Wielgie.

Według stanu na dzień 31.12.2024 r. liczba ludności Gminy Wielgie wyniosła 6538 osób, z czego 49,63 % stanowiły kobiety, a 50,37 % mężczyźni. W stosunku do roku 2023 liczba ludności spadła o 53 osoby (w 2023 r. liczba ludności wynosiła 6591 osób), zaś w stosunku do roku 2022 liczba ludności spadła aż o 118 osób, gdzie wówczas wynosiła 6656 osób (dane na podstawie działu Ewidencji Ludności Urzędu Gminy Wielgie).

Na koniec grudnia 2024 r. liczba osób bezrobotnych na terenie Gminy Wielgie zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Lipnie wyniosła 304 osoby, z czego 186 stanowiły kobiety. W 2023 roku ogólna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w gminie wyniosła 296 osób, z tego 179 to kobiety. W 2022 roku, według danych PUP Lipno status osoby bezrobotnej nosiło 299 osób, w tym 192 kobiety. Wszystkie powyższe dane dotyczą ostatniego miesiąca kalendarzowego danego roku (stan na koniec grudnia).

Wykres nr 1. Zarejestrowane osoby bezrobotne w Gminie Wielgie w latach 2022-2024

Liczba osób bezrobotnych z terenu Gminy Wielgie w roku 2024 w porównaniu z rokiem 2022 wzrosła o 5 osób. Zatem bezrobocie na przełomie trzech lat utrzymuje się na podobnym poziomie. Nadal większą grupę statystyczną osób bezrobotnych stanowią kobiety.

Poniższa tabela przedstawia zarejestrowanych bezrobotnych z terenu Gminy Wielgie, z wyszczególnieniem osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych.

Tabela nr 1. Zarejestrowane osoby bezrobotne w Gminie Wielgie w latach 2022 – 2024

ROK	Liczba bezrobotnych		Bezrobotni z prawem do zasiłku	
	<i>Ogółem</i>	<i>Kobiety</i>	<i>Razem</i>	<i>Kobiety</i>
2022	299	192	39	20
2023	296	179	49	25
2024	304	186	41	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych miesięcznych PUP w Lipnie z ostatniego miesiąca kalendarzowego danego roku.

Powyższe dane pokazują skalę bezrobocia w naszej gminie na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie. Pamiętać jednak należy, że liczba osób pozostających bez zatrudnienia jest znacznie wyższa, bo nie wszyscy rejestrują się w urzędzie pracy. Mowa tu o tzw. bezrobociu ukrytym. W tym przypadku trudno ustalić faktyczną skalę tego problemu.

2.2. Statystyka rodzin objętych wsparciem

Ośrodek pomocy społecznej w realizacji swoich działań obejmuje zarówno rodziny, jak i osoby samotne. Karta Dużej Rodziny to ogólnopolski program opracowany przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Karta oferuje system zniżek oraz dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych. W 2024 r. wydano 92 karty, w 2023 r. – 218 kart, zaś w 2022 r. – 243 karty. Statystyki dotyczące ubiegłych trzech lat pokazują duży spadek liczby rodzin, które skorzystały z programu.

W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem przyznał pomoc i wsparcie 290 rodzinom o liczbie osób 895, w 2023 r. – 308 rodzinom z liczbą osób 971, zaś w 2022 roku – 362 rodzinom o liczbie osób w rodzinach 1175. Jak wynika z powyższego liczba rodzin korzystających z pomocy w 2024 r. zmniejszyła się w porównaniu do lat poprzednich, szczególnie porównując do roku 2022. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w 2024 roku również zmalała w porównaniu z rokiem 2023 i 2022. W 2024 r. rodzin z dziećmi, którym przyznano świadczenia było 172, w 2023 r. – 191, zaś w 2022 r. – 228. Najliczniejszą grupę stanowiły rodziny z dwojgiem dzieci: w roku 2024 było to 70 rodzin, w 2023 r. – 75 rodzin, zaś w 2022 r. - 87 rodzin.

Poniższa tabela przedstawia charakterystykę rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024.

Tabela nr 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2022 – 2024

WYSZCZEGÓLNIENIE	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Rodziny ogółem	362	1175	308	971	290	895
o liczbie osób:	99	99	88	88	91	91
1						
2	40	80	41	82	35	70
3	49	147	35	105	31	93

4	84	336	71	284	66	264
5	50	250	40	200	41	205
6 i więcej	40	263	33	212	26	172
Rodziny z dziećmi ogółem	228	989	191	814	172	739
o liczbie dzieci:	71	233	55	165	48	148
1						
2	87	356	75	307	70	287
3	40	203	38	192	38	195
4	22	132	17	102	11	66
5	4	30	3	21	2	14
6	2	15	1	8	1	9
7 i więcej	2	20	2	19	2	20
Rodziny niepełne ogółem	41	127	42	126	34	101
o liczbie dzieci:	19	41	22	50	18	41
1						
2	14	47	11	34	10	31
3	4	17	6	25	3	12
4 i więcej	4	22	3	17	3	17
Rodziny emerytów i rencistów ogółem	34	73	29	64	32	73
o liczbie osób:	14	14	11	11	13	13
1						
2	12	24	10	20	10	20
3	2	6	3	9	3	9
4 i więcej	6	29	5	24	6	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania roczne MRiPS - 03.

Problemy z jakim zmagali się mieszkańcy Gminy Wielgie korzystający ze wsparcia ośrodka pomocy społecznej w latach 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 3. Powody przyznania pomocy w latach 2022 – 2024

Powód trudnej sytuacji życiowej	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	153	497	136	402	112	309
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Bezdomność	4	8	5	5	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	37	210	48	266	44	236
w tym: potrzeba ochrony wielodzietności	35	200	44	248	38	216

Bezrobocie	194	689	169	572	150	522
Niepełnosprawność	88	242	88	241	90	230
Długotrwała lub ciężka choroba	105	279	90	233	86	217
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	161	643	130	504	108	406
w tym: rodziny niepełne	32	97	36	102	26	70
rodziny wielodzietne	51	286	38	213	22	118
Przemoc domowa	1	7	2	5	2	4
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0	0	0
Alkoholizm	5	6	5	12	6	8
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	11	3	3	1	1
Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy (art. 7 pkt 11)	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	16	43	5	24	1	1
Sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	4	11	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Sprawozdania roczne MRiPS - 03.

Problemy związane z ubóstwem, bezrobociem, ochroną macierzyństwa, niepełnosprawnością, długotrwałą lub ciężką chorobą, alkoholizmem oraz bezradnością są ze sobą powiązane i często występują łącznie, przechodząc z pokolenia na pokolenie.

GOPS w Wielgim podejmuje działania w celu rozwiązywania pojawiających się problemów w rodzinach poprzez pracę pracowników socjalnych - mających na celu pomoc osobom, rodzinom i grupom w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych oraz w osiąganiu zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie. Pracę asystenta rodziny – mającą na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Jego głównym celem jest pomoc w poprawie sytuacji życiowej rodziny i zapobieganie umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej. Pracę innych specjalistów zatrudnionych w GOPS Wielgie oraz współpracę z innymi przedstawicielami służb i instytucjami zajmującymi się rodziną. Według analizy pracowników socjalnych w 2024 r. problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa

domowego odnotowano w przypadku 108 rodzin, rok wcześniej tj. w 2023 r. problem ten pojawił się w 130 rodzinach, zaś w 2022 r. w 161 rodzinach. Z roku na rok odnotowuje się spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej dotkniętych bezradnością. Jednakże problem nadal istnieje i wymaga szczególnej uwagi ze strony służb pomocy społecznej.

Narastający stres związany z ubóstwem, bezrobociem oraz z nadmiernym obciążeniem obowiązkami wynikającymi z prowadzenia gospodarstwa domowego prowadzi do pogłębiania się poczucia bezsilności życiowej, a w konsekwencji – do występowania bezradności w rodzinie. Tego rodzaju sytuacja znacząco utrudnia prawidłowe pełnienie ról opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców oraz negatywnie wpływa na funkcjonowanie całego systemu rodzinnego.

Po dokonaniu szczegółowej analizy sytuacji środowiskowej przez pracowników socjalnych oraz asystenta rodziny, gdzie pomimo podejmowanych działań wspierających nadal utrzymuje się ryzyko niewydolności opiekuńczo-wychowawczej, należy zauważyć, że brak współpracy rodziny z instytucjami pomocowymi, niestosowanie się do zaleceń oraz ograniczona motywacja do zmiany sytuacji życiowej mogą skutkować dalszym pogorszeniem warunków bytowych i emocjonalnych dzieci.

W związku z powyższym, istnieje uzasadniona obawa, iż dotychczasowe działania podejmowane przez ośrodek pomocy społecznej mogą okazać się niewystarczające do zapewnienia właściwej ochrony dobra małoletnich. Dlatego też, w przypadku utrzymywania się zagrożenia dobra dziecka, sąd opiekuńczy może rozważyć zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci umieszczenia dziecka w rodzinnej pieczy zastępczej lub w instytucjonalnej formie pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielkiem zatrudnia 1 asystenta rodziny. Od 01.01.2020 r. asystent rodziny zatrudniony jest na umowę o pracę w systemie zadaniowym.

W roku 2024 pomocą asystenta rodziny objętych zostało 17 rodzin, w roku 2023 - 13 rodzin, zaś w roku 2022 asystent rodziny wspierał 12 rodzin.

Rodziny korzystające ze wsparcia asystenta rodziny stanowią grupę wieloproblemową, w której dysfunkcje występują równocześnie w kilku obszarach życia – emocjonalnym, wychowawczym, ekonomicznym, społecznym czy też problemy z nadużywaniem alkoholu. Interwencja asystenta rodziny ma na celu zintegrowanie działań pomocowych, wzmacnianie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz wspieranie procesu usamodzielniania się rodzin dostosowanego do ich indywidualnych potrzeb. Pomoc indywidualna zmierza do rozwijania poczucia sprawczości, zwiększania wpływu na własne życie, podniesienia samooceny, wspierania realnych dążeń. Asystent rodziny pomaga w rozwiązywaniu

podstawowych problemów socjalnych, psychologicznych i wychowawczych. Wspiera aktywność społeczną, motywuje do podnoszenia kwalifikacji, pomaga w poszukiwaniu i podejmowaniu pracy zarobkowej. Pamiętać jednak należy, że praca asystenta w celu uzyskania oczekiwanych efektów wymaga współdziałania z innymi służbami, instytucjami oraz specjalistami, takimi jak psychologowie, terapeuci, pedagodzy, pracownicy socjalni, lekarze czy przedstawiciele organizacji pozarządowych. Współpraca ta umożliwia kompleksowe podejście do potrzeb osoby wspieranej, zapewniając jej wszechstronną pomoc i lepsze funkcjonowanie w codziennym życiu. Asystent rodziny podejmuje także współpracę z rodzinami, w których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej. Zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” asystent rodziny pełni funkcję koordynatora działań podejmowanych przez rodzinę, zmierzających do odnalezienia się rodziny w nowej sytuacji, jaką jest opieka nad chorym dzieckiem czy szczególne dbanie o siebie, gdy ciąża jest zagrożona. Od czasu wejścia w życie ustawy nie było rodziny wnioskującej o wsparcie asystenta rodziny.

Przez tutejszy Ośrodek realizowany jest „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Wielgie na lata 2024-2030”, którego zadaniem jest wprowadzenie w życie działań, mających na celu udzielanie pomocy ofiarom przemocy domowej, a także podejmowanie odpowiednich działań wobec osób stosujących przemoc oraz zwrócenie uwagi społeczności lokalnej na zjawisko przemocy domowej. Program wyznacza również główne kierunki działania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej, w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Przemoc jest doświadczeniem traumatycznym, którego skutkiem są szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym, jak i poważne, długotrwałe problemy ujawniające się w życiu dorosłego człowieka. Mówiąc o przemocy, należy pamiętać, że jest ona zjawiskiem powszechnie występującym w naszym społeczeństwie. Obecna jest w codziennym życiu, w miejscu pracy, w środkach masowego przekazu, a także – niestety – w rodzinie. Przemoc doznana w środowisku rodzinnym wywołuje wyjątkowo głębokie i długotrwałe konsekwencje, ujawniające się w postaci zaburzeń emocjonalnych, często utrzymujących się przez wiele lat. Najbardziej niepokojącym aspektem tego zjawiska jest fakt, że „przemoc rodzi przemoc”, tworząc swoistą pętlę, która przenosi się na kolejne pokolenia, utrwalając destrukcyjne wzorce zachowań.

Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie

i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej.

Pomocą osobom doznającym przemocy domowej z terenu gminy Wielgie zajmuje się powołany Gminny Zespół Interdyscyplinarny, który przyjął sobie za cel zapewnienie bezpieczeństwa, ochronę zdrowia i życia osób dotkniętych przemocą domową.

Z danych Zespołu Interdyscyplinarnego wynika, że w roku 2024 założonych zostało 14 formularzy „Niebieska Karta”, z czego 12 przez Policję i 2 przez GOPS. W 11 przypadkach sprawcami przemocy byli mężczyźni, zaś w 3 kobiety. W 2023 r. założono 15 formularzy „Niebieska Karta”, z czego 12 przez Policję i 3 przez GOPS. We wszystkich przypadkach sprawcami przemocy byli mężczyźni. W 2022 r. założono 9 formularzy „Niebieska Karta”, z tego wszystkie przez Policję. Sprawcami przemocy we wszystkich przypadkach byli mężczyźni. Jak wynika z analizy w większości przypadków powodem stosowania przemocy był alkohol. Na przestrzeni lat zauważa się narastanie problemu przemocy domowej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgim współpracuje ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej we Włocławku (MOPR Włocławek). W Specjalistycznym Ośrodku tymczasowo od 27 marca 2023 r. przebywa matka z małym dzieckiem (objęta indywidualnym planem pomocy) – mieszkanka gminy Wielgie (cudzoziemka).

W 2024 r. nasza gmina przystąpiła do Ogólnopolskiej Kampanii „DZIECIŃSTWO BEZ PRZEMOCY”. Kampania organizowana przez Fundację Dajemy Dzieciom Siłę oraz Krajową Koalicję na Rzecz Ochrony Dzieci. Głównym partnerem kampanii była Rzeczniczka Praw Dziecka. Przedmiotowa kampania była wyrazem sprzeciwu wobec krzywdzenia dzieci w Polsce i promowała rozwiązania sprzyjające dobremu dzieciństwu. Było to wydarzenie, które miało mobilizować całe społeczeństwo. Inauguracja kampanii odbyła się 8 października 2024 r. w Sejmie RP. Szczególnym, symbolicznym momentem akcji był jej finał w dniu 19 listopada 2024 r. w Międzynarodowym Dniu Przeciwdziałania Przemocy wobec Dzieci. Tego dnia budynki i inne obiekty w całej Polsce zostały podświetlane na czerwono. Kolejnym wydarzeniem stał się udział w kampanii „Biała Wstążka” znaczy stop przemocy. Jest to największa na świecie kampania mająca na celu zatrzymanie przemocy wobec kobiet. Inicjatorem kampanii w naszej gminie była GKRPA. W akcję włączył się też nasz Zespół Interdyscyplinarny, Komenda Powiatowa Policji, szkoły i przedszkola. Kampania ta prowadzona była od 25.11.2024 r. czyli od Międzynarodowego Dnia Przeciwko Przemocy Wobec Kobiet do 10.12.2024 r. tj. Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka.

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań, związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Na terenie gminy działa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem. Zadaniem komisji jest m.in. rozpatrywanie wniosków o objęcie leczeniem odwykowym, przeprowadzanie rozmów z osobami z problemem alkoholowym, zobowiązanie do leczenia odwykowego, udzielanie wsparcia, motywowanie do zaprzestania spożywania alkoholu. Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem wynika, że w 2024 roku do Gminnej Komisji wpłynęło 35 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym lub przeprowadzenie rozmów, dotyczących uzależnienia. Odkonło się 15 spotkań GKRPA z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin (8 komisji, 5 spotkań komisji dotyczyło wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz 2 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia). Przeprowadzono 35 rozmów z osobami z problemem alkoholowym lub członkami ich rodzin. Komisja skierowała 1 wniosek do dwóch biegłych: psychologa i psychiatry o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia oraz wskazania formy leczenia. W 2024 roku skierowano do Sądu 1 wniosek na leczenie odwykowe, zaś 3 osoby poddały się zabiegowi p/alkoholowemu. W 2023 r. do Gminnej Komisji wpłynęło 31 wniosków o objęcie leczeniem odwykowym lub przeprowadzenie rozmów, dotyczących uzależnienia. Odkonło się 14 spotkań GKRPA z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin (9 komisji, 3 spotkania komisji dotyczyły wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz 2 kontrole punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwolenia). Przeprowadzono 53 rozmowy z osobami z problemem alkoholowym lub członkami ich rodzin. Komisja skierowała 6 wniosków do dwóch biegłych: psychologa i psychiatry o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia oraz wskazania formy leczenia. W 2023 roku skierowano do Sądu 1 wniosek na leczenie odwykowe, 2 osoby poddały się zabiegowi p/alkoholowemu. W 2022 r. przeprowadzono 27 rozmów z osobami z problemem alkoholowym (odkonło się 9 komisji). Komisja skierowała 1 wniosek o wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia. W danym roku nie skierowano żadnego wniosku na leczenie odwykowe do Sądu. 6 osób poddało się zabiegowi p/alkoholowemu.

Jak wynika z badań przeprowadzonych w ramach „Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych” (w badaniu wzięło udział 100 osób: 49M i 51K) 58% mieszkańców dostrzega potrzebę realizacji działań z zakresu profilaktyki uzależnień. Badani wskazali na potrzebę

prowadzenia warsztatów profilaktycznych dla uczniów, organizacji otwartych konsultacji z terapeutą uzależnień oraz wsparcia dzieci w integracji po okresie pandemii.

W ramach „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wielgie” rok rocznie realizowane są m.in. pozalekcyjne zajęcia sportowe, spektakle profilaktyczne dla uczniów, nauczycieli i rodziców, festyny, pogadanki.

Gmina dofinansowuje dożywianie dzieci w szkołach i placówkach. Dożywianie dzieci w szkołach i przedszkolach odbywa się w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028. Pomoc realizowana była i jest w formie „gorącego posiłku” tylko w dni nauki szkolnej i czynnej stołówki szkolnej. W 2024 r. z dożywiania skorzystało 213 dzieci. W latach 2022 - 2023 dożywianie dzieci w szkołach/przedszkolach odbywało się w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. W 2023 r. z tego typu wsparcia skorzystało 230 dzieci, zaś w 2022 r. - 225 dzieci.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem realizuje zadania z zakresu przyznawania pomocy w formie stypendiów szkolnych o charakterze socjalnym. Corocznie do dnia 15 września przyjmowane są wnioski o przyznanie stypendium. Stypendium o charakterze socjalnym może być przyznane z powodu trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, a w szczególności, gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, wielodzietność, rodzina niepełna, niepełnosprawność, alkoholizm, narkomania, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, ciężka lub długotrwała choroba, a także gdy wystąpiło zdarzenie losowe.

Stypendium szkolne o charakterze socjalnym w I półroczu 2024 r. otrzymało 144 uczniów, zaś w II półroczu 2024 r. - 145 uczniów. Zasiłku szkolnego czyli wsparcia finansowego w związku ze zdarzeniem losowym nie było. W 2023 r. stypendium szkolne o charakterze socjalnym w I półroczu otrzymało 170 uczniów, zaś w II półroczu - 161 uczniów. Zasiłek szkolny czyli wsparcie finansowe w związku ze zdarzeniem losowym otrzymało wówczas 9 uczniów. W I półroczu 2022 r. stypendium otrzymało 211 uczniów, zaś w II półroczu - 192 uczniów. Zasiłek szkolny otrzymało 6 uczniów. Na przestrzeni minionych lat zauważa się zmniejszenie liczby dzieci objętych tą formą wsparcia. Powodem jest poprawa sytuacji finansowej rodzin.

Na terenie Gminy Wielgie znajdują się następujące placówki oświatowe: Zespół Placówek Oświatowych w Wielgiem (Szkoła Podstawowa im. Władysława Broniewskiego w Wielgiem, Publiczne Przedszkole w Wielgiem), Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Zadusznikach, Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Czarnem, Niepubliczne Przedszkole

„Akademia Przedszkolaka” w Wielgiem i punkty przedszkolne dotowane przez samorząd w szkołach podstawowych. W ramach udzielania wsparcia w placówkach oświatowych zatrudnieni są m.in. pedagodzy, psychologzy, logopedzi.

Oprócz placówek oświatowych działa Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie.

GOPS Wielgie organizuje wsparcie dla osób uzależnionych i współuzależnionych. Dzięki temu na terenie gminy działają Punkty Konsultacyjno-Informacyjne dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w szczególności od alkoholu i narkotyków, w tym udzielanie wsparcia i informacji. W punktach można skorzystać z psychologicznego wsparcia. Punkty finansowane są ze środków „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii Gminy Wielgie”. Dodatkowo Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem ul. Starowiejska 8 prowadzi punkt informacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych w szczególności od alkoholu i narkotyków. W miejscowości Zaduszniki ma swoją siedzibę Stowarzyszenie Trzeźwościowe „Szansa”, gdzie prowadzona jest terapia i organizowane są mitingi. W rodzinach, w których pojawia się alkohol często dochodzi do wspomnianej wcześniej przemocy domowej, dlatego tego typu wsparcie – zajęcia terapeutyczne są niezbędne. Z poradnictwa terapeutycznego w dalszym ciągu mogą korzystać bezpłatnie wszyscy mieszkańcy Gminy Wielgie, bez względu na płeć czy status materialny. Mieszkańcy gminy mogą również skorzystać z bezpłatnego poradnictwa prawnego/urzędowego, udzielanego raz w tygodniu przez inspektora do spraw wspierania rodziny zatrudnionego w GOPS Wielgie.

Pandemia COVID-19, trwająca od 2020 roku, przyniosła liczne negatywne konsekwencje dla rodzin. Wśród najczęściej obserwowanych skutków znalazły się: obniżenie standardu życia, wzrost napięć i konfliktów rodzinnych, zmęczenie psychiczne, trudności wychowawcze oraz pogorszenie kondycji psychicznej dzieci i dorosłych. Wiele osób zaczęło potrzebować specjalistycznego wsparcia psychologicznego z powodu depresji, załamania nerwowego czy izolacji społecznej.

Dodatkowym wyzwaniem okazała się trwająca od 2022 roku wojna w Ukrainie. Społeczność Gminy Wielgie aktywnie włączyła się w działania pomocowe, solidarnie wspierając uchodźców. Mieszkańcy oferowali schronienie, żywność i pomoc materialną, a lokalne instytucje – od samego początku konfliktu – angażowały się w organizowanie i koordynowanie wsparcia dla narodu ukraińskiego.

2.3. Zasoby instytucjonalne

Znajomość potencjału i dostępności usług daje możliwość formowania zadań, które mają stanowić połączony system działania na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu swoich ról społecznych. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W gminie funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, mające w obrębie swoich zainteresowań i działań rodzinę oraz dziecko. Instytucje te współpracują nie tylko ze sobą, ale też z innymi instytucjami powiatu, które w ramach swoich zadań mają wspieranie rodziny. Do zadań tych instytucji należy w szczególności:

1. Urząd Gminy Wielgie:

- przydział lokali socjalnych,
- wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny,
- dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkół.

2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem:

- praca socjalna (m.in. wspieranie rodzin w kryzysie, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu),
- przyznawanie i wypłata świadczeń z pomocy społecznej,
- świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny,
- dożywianie dzieci w szkole/przedszkolu,
- specjalistyczne poradnictwo (psychologiczne, prawne, pedagogiczne),
- świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłata dodatków mieszkaniowych,
- Karta Dużej Rodziny,
- stypendia szkolne o charakterze socjalnym,
- wsparcie psychologiczno-terapeutyczne,
- wsparcie asystenta rodziny,
- aktywizacja zawodowa,
- realizacja programów i projektów.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem:

- przeciwdziałanie problemom, dotyczącym nadużywania alkoholu i narkomanii,
- poradnictwo, wsparcie terapeutyczne i prawne, terapia psychologiczna.

4. Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej (Zespół Interdyscyplinarny, grupy diagnostyczno-pomocowe):

- wsparcie i pomoc rodzinom w przezwyciężaniu problemu przemocy,
- integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

5. Placówki oświatowo - wychowawcze:

- działalność edukacyjno-wychowawcza,
- organizacja wypoczynku,
- wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców,
- realizacja szerokiej gamy programów i projektów w zakresie wspierania rodziny i jej edukacji,
- prowadzenie projektów dla utalentowanej młodzieży,
- prowadzenie programu edukacyjnego na rzecz poprawy bezpieczeństwa ruchu drogowego,
- realizacja zadań szkolnego programu wychowawczo – profilaktycznego,
- prowadzenie szeregu programów zdrowia dzieci.

6. Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie:

- działalność kulturalna,
- konkursy plastyczne,
- konkursy muzyczne,
- koła zainteresowań plastycznych (organizowanie zajęć plastycznych),
- organizowanie czasu wolnego (w czasie ferii, wakacji),
- okolicznościowe imprezy,
- upowszechnianie czytelnictwa,
- organizowanie szeregu konkursów, prelekcji, wykładów, spotkań autorskich,
- organizacja czasu wolnego dla poszczególnych członków rodzin, dla odbiorców w różnym wieku np.: spotkania autorskie, lekcje biblioteczne, wycieczki, wystawy itp.,
- realizacja szerokiej gamy programów i projektów w zakresie wspierania rodziny i jej edukacji,
- konkursy dla dzieci,

- integracja społeczna, rodzinna, regionalna.

7. Placówki ochrony zdrowia:

- działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej,
- prowadzenie akcji edukacyjno – informacyjnej dla dzieci i ich rodzin,
- prowadzenie patronażu przez pielęgniarki środowiskowe i położne u rodziców noworodków.

8. Sąd Rejonowy:

- orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego.

9. Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej:

- zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym, związanym z wykonywaniem orzeczeń Sądu.

10. Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna:

- diagnostyka,
- specjalistyczne wsparcie psychologiczne, pedagogiczne i terapeutyczne,
- edukacja rodzin w zakresie prawidłowych postaw opiekuńczo – wychowawczych.

11. Komenda Powiatowa Policji:

- zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom i rodzinom na terenie gminy,
- przeciwdziałanie przestępczości,
- działalność o charakterze profilaktycznym i edukacyjnym,
- prowadzenie szeregu prelekcji w szkołach o charakterze promującym bezpieczeństwo i prawidłowe postawy rodzin.

12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie:

- diagnoza, pomoc i wsparcie dla rodzin zastępczych oraz rodzin zagrożonych kryzysem,
- poradnictwo specjalistyczne, rodzinne, prawne, mediacje,
- zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej,
- wspomaganie funkcji opiekuńczo – wychowawczych rodzin.

13. Parafie:

- działalność charytatywna,
- wsparcie dla rodzin,
- promowanie prawidłowych postaw rodzinnych.

14. Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia:

- działalność charytatywna,
- pikniki dla rodzin,
- Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, Choinka, bale,
- dożynki,
- Festyn Myśliwski,
- zawody w powożeniu,
- zabawa sylwestrowa,
- zawody sportowo – pożarnicze,
- imprezy charytatywne.

15. Powiatowy Urząd Pracy:

- poradnictwo zawodowe,
- aktywizacja społeczno - zawodowa członków rodzin.

16. Sołectwa:

- szeroka działalność Kół Gospodyń Wiejskich,
- zagospodarowanie czasu wolnego,
- imprezy okolicznościowe,
- integracja środowiska lokalnego,
- prowadzenie profilaktyki (uzależnienia) – imprezy dla dzieci.

Na terenie Gminy Wielgie widoczny jest szereg działań wspierających rodzinę.

2.4. Analiza SWOT

Istotnym elementem diagnozy jest analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny. Analizę SWOT w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 4. Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń w obszarze wsparcia rodziny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
• znajomość zasobów środowiska lokalnego, • dobra współpraca GOPS z Sądem Rodzinnym, kuratorami społecznymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, ośrodkami zdrowia, stowarzyszeniami pod kątem działań na rzecz dobra dziecka, • dostosowanie liczby zatrudnienia asystentów do realnych potrzeb, • skuteczne pozyskiwanie środków na zatrudnienie asystentów w ramach programów rządowych, • dobry dostęp do szkoleń i podnoszenia kwalifikacji zawodowych asystenta rodziny oraz pracowników socjalnych z dziedziny wsparcia rodziny, • rozwój działań profilaktycznych zapobiegających umieszczaniu dzieci w pieczy zastępczej, • praca z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej,	• dysfunkcjonalność rodzin w wielu obszarach życia społecznego, zawodowego i emocjonalnego, • długotrwały problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, • opór rodzin biologicznych przed dokonywaniem zmian np. przed podjęciem leczenia odwykowego lub terapii rodzinnej, • brak rodzin wspierających, • brak placówek wsparcia dziennego, • niewystarczająca oferta rozwoju zainteresowań, organizacji czasu wolnego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych ze strony organizacji pozarządowych, • brak spójnego systemu współpracy 3 sektorowej: sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego.

• realizacja programów rządowych, projektów współfinansowanych ze środków unijnych, • współpraca asystenta rodziny z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej (PCPR), • bezpłatne zajęcia dla dzieci organizowane przez Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie, • powstanie żłobka – instytucji opieki nad dziećmi do lat 3.	
SZANSE	ZAGROŻENIA
• wzrost świadomości, dotyczący wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez rodziny, • profesjonalizacja służb społecznych pod kątem umiejętności edukowania, motywowania rodzin do zmian i korzystania z zasobów gminy w kierunku prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, • wczesna interwencja w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa i prawidłowego rozwoju dziecka, daje większe szanse na uaktywnienie rodzin w kierunku odzyskania zdolności prawidłowej opieki nad dzieckiem,	• rażące zaniedbania rodziców wobec własnych dzieci, • łańcuszek międzypokoleniowy dziedziczenia dysfunkcyjności, • duży odsetek rodzin z problemem alkoholowym, • duża ilość rozpadu rodzin, • wzrost liczby osób dorosłych i dzieci zagrożonych uzależnieniami behawioralnymi (np. uzależnienie od telefonu), • uzależnienie rodzin od pomocy społecznej - mała aktywność własna,

• rozwój współpracy instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny daje szanse systemowego współdziałania dla dobra dziecka, • rozwijająca się sieć bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego oraz terapii rodzin i dzieci; oferta Poradni Psychologiczno - Pedagogicznych, oraz organizacji pozarządowych, • włączenie sektora prywatnego w działania na rzecz rodzin i aktywizacji środowiska lokalnego, • realizacja projektów współfinansowanych ze środków unijnych na rzecz aktywizacji środowiska lokalnego daje szansę na uaktywnienie wewnętrznych zasobów rodzin w celu samodzielnego rozwiązywania swoich problemów.	• długotrwały i trudno mierzalny proces przywracania rodzinie zdolności prawidłowego funkcjonowania, • brak długofalowej strategii finansowania zatrudnienia asystentów rodzin (programy rządowe są ogłaszane na dany rok), • niski poziom zaangażowania szkół w rozwiązywanie problemów wychowawczych uczniów, • niewystarczające oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci, wpływających na rozwój indywidualnych uzdolnień i zainteresowań, • brak kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe.
--	---

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: dane GOPS Wielgie.

Wnioski:

Z analizy zebranych danych wynika, że liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich 3 lat zmalała. Najbardziej zauważalne jest to porównując rok 2024 z rokiem 2022, gdzie odnotowano spadek o 56 rodzin. W 2024 r. pomocą społeczną objęto 172 rodziny z dziećmi, przy czym liczba rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wynosiła w danym roku 108 rodzin, z czego 26 to rodziny niepełne.

Wsparciem asystenta rodziny w 2024 r. objętych było 17 rodzin. Liczba osób objętych asystenturą w porównaniu do roku poprzedniego wzrosła o 4. Zdarza się, że asystent kończy pracę z jedną rodziną, a zaczyna wspierać kolejną, która wymaga podjęcia stosownych działań. Wykonywanie obciążającej i odpowiedzialnej pracy asystenta rodziny wymaga rozwijania

i wspierania warsztatu. Wsparcie asystenta rodziny to długofalowy proces, którego efekty mogą być widoczne dopiero po wielomiesięcznej, systematycznej i wymagającej obopólnego zaangażowania pracy rodziny i asystenta. Należy zaznaczyć, że żadnej rodzinie, która wyraziła gotowość do podjęcia współpracy z asystentem nie odmówiono tej formy pomocy. W 2024 r. kontynuowano realizację działań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w zakresie zabezpieczenia właściwej opieki nad małoletnimi. Prowadzono działania wspierające, jak i pomocowe skierowane do rodzin, które z różnych powodów znalazły się w sytuacji kryzysowej. Rodziny dysfunkcyjne otrzymały systematyczne wsparcie pracowników socjalnych i asystenta rodziny. Działania polegały na wczesnej interwencji specjalistów, która stwarzała szansę na efektywną pomoc i pozwalała chronić integralność rodziny.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Głównym celem programu jest kompleksowe wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez poprawę jakości życia oraz wzmocnienie więzi rodzinnych. Program ma na celu zapobieganie zjawiskom patologicznym, takim jak przemoc, uzależnienia czy wykluczenie społeczne, które mogą negatywnie wpływać na rozwój dzieci i funkcjonowanie rodziny. Program umożliwia dzieciom wszechstronny rozwój poprzez dostęp do zajęć edukacyjnych, wychowawczych, kulturalnych i sportowych, a także wsparcie emocjonalne i psychologiczne. Dzięki temu dzieci mają szansę rozwijać swoje umiejętności, zainteresowania i potencjał, nawet w trudnych warunkach rodzinnych.

Dodatkowo, program wspiera rodziny w przezwyciężaniu trudności, których nie są w stanie pokonać własnymi siłami i środkami. Obejmuje to m.in. pomoc doradczą, szkolenia, wsparcie socjalne oraz dostęp do specjalistów (psychologów, pedagogów, terapeutów). Celem jest wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów oraz stworzenie warunków do stabilnego i bezpiecznego funkcjonowania rodziny.

Program stawia również na profilaktykę społeczną, edukację w zakresie praw dziecka, umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz rozwijanie poczucia odpowiedzialności i samodzielności u dzieci i młodzieży. Poprzez działania programowe rodziny mają możliwość odbudowy stabilności życiowej, wzmocnienia relacji i budowania pozytywnych wzorców zachowań.

Tabela nr 5. Cele szczegółowe programu

Lp.	Zadania	Realizatorzy	Planowany termin realizacji
1.	Wspieranie rodzin biologicznych w odzyskiwaniu lub wzmacnianiu prawidłowego funkcjonowania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, Parafie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia	2026-2028
2.	Prowadzenie działalności profilaktycznej i edukacyjnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem, placówki oświatowe, Posterunek Policji, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia	2026-2028
3.	Prowadzenie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (w tym: psychologicznego, prawnego, rodzinnego)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem, placówki oświatowe, stowarzyszenia	2026-2028
4.	Wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny oraz ochrona dzieci przed nieprzystosowaniem społecznym, marginalizacją i wykluczeniem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, placówki oświatowe, Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, Posterunek Policji, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem, Urząd Gminy Wielgie	2026-2028
5.	Współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną i dzieckiem	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie, Urząd Gminy Wielgie, Poradnia Psychologiczno-	2026-2028

		Pedagogiczna w Lipnie, kuratorzy sądowi, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem, Posterunek Policji, organizacje pozarządowe i stowarzyszenia, służba zdrowia, Ośrodek Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie	
6.	Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, kuratorzy sądowi, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie	2026-2028
7.	Udzielanie pomocy finansowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem	2026-2028
8.	Wsparcie dla rodzin z osobami długotrwale bezrobotnymi	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Urząd Gminy Wielgie, Powiatowy Urząd Pracy w Lipnie, organizacje pozarządowe	2026-2028
9.	Organizacja i koordynacja dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach/przedszkolach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Urząd Gminy Wielgie, placówki oświatowe, CARITAS	2026-2028
10.	Wspieranie potrzeb edukacyjnych dzieci niepełnosprawnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Urząd Gminy Wielgie, placówki oświatowe	2026-2028
11.	Usługi dla rodzin z dziećmi, w tym usługi opiekuńcze i specjalistyczne	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem	2026-2028
12.	Zapobieganie powstania sytuacji kryzysowych, wymagających interwencji oraz skuteczne reagowanie w sytuacji już zaistniałych poprzez udzielenie wielopłaszczyznowego wsparcia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Sąd Rejonowy w Lipnie, Posterunek Policji, kuratorzy sądowi, służba zdrowia	2026-2028

13.	Rozszerzanie oferty edukacyjnej działań profilaktycznych dla osób zagrożonych (uzależnionych i ich rodzin) oraz specjalistyczne poradnictwo, w tym psychologiczne dla dzieci	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, placówki oświatowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem	2026-2028
14.	Podejmowanie przez placówki oświaty działań w zakresie profilaktyki uzależnień innych problemów społecznych przez prowadzenie w szkole programów profilaktycznych, dotyczących uzależnień, agresji, radzenia sobie ze stresem	Urząd Gminy Wielgie, placówki oświatowe	2026-2028
15.	Wsparcie asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem	2026-2028
16.	Podnoszenie jakości i dostępności świadczonego wsparcia dla rodzin z dziećmi poprzez: a) podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników: szkolenia, przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu poprzez zapewnienie supervizji, b) współpraca z podmiotami i instytucjami zajmującymi się rodziną, c) zatrudnianie asystentów rodzin adekwatnie do potrzeb, d) pobudzanie aktywności środowiska lokalnego poprzez wspólne działania rodzin, sektora publicznego, prywatnego i organizacji pozarządowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem przy współudziale innych instytucji	2026-2028
17.	Dążenie do utworzenia placówek wsparcia dziennego	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Urząd Gminy Wielgie przy współudziale innych instytucji	2026-2028

18.	Podjęmowanie działań, zmierzających do powstawania rodzin wspierających	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem	2026-2028
19.	Współpraca z Warsztatem Terapii Zajęciowej (WTZ), w zakresie wsparcia rodziny, w której jest osoba niepełnosprawna	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem	2026-2028
20.	Współpraca z Zakładem Aktywizacji Zawodowej (ZAZ), w zakresie stworzenia możliwości pracy dla osób niepełnosprawnych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem	2026-2028
21.	Współpraca ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej we Włocławku (MOPR Włocławek)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Zespół Interdyscyplinarny	2026-2028
22.	Realizacja programów osłonowych wspierających rodzinę	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem, Urząd Gminy Wielgie	2026-2028

Nadrzędnym celem programu jest ścisła współpraca podmiotów działających na rzecz dzieci i rodzin, co gwarantuje umożliwienie wszechstronnego rozwoju dzieciom, przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których rodziny nie są w stanie pokonać własnymi siłami, możliwościami i środkami.

IV. PRZEWIDYWANE EFEKTY

Realizacja głównych założeń i celów Programu, przyczyni się do osiągnięcia przewidywanych efektów m.in.:

- pozostanie dzieci w rodzinie biologicznej lub powrót dzieci z pieczy zastępczej,
- ograniczenie powstawania sytuacji kryzysowych rodzin wymagających interwencji,

- współpraca z realizatorami programu, dotycząca wielowymiarowego wsparcia dla dzieci i rodzin przeżywających trudności życiowe,
- rozwój działalności profilaktycznej,
- pomoc osobom niepełnosprawnym,
- aktywizowanie społeczności lokalnej,
- usprawnienie rodzin w prawidłowym prowadzeniu gospodarstwa domowego i wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- podniesienie profesjonalizmu i skuteczności pracy osób niosących pomoc rodzinie,
- zwiększenie dostępności usług dla rodzin z dziećmi.

V. ADRESACI PROGRAMU

Gminny Program Wsparcia Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Gminy Wielgie przeżywających trudności życiowe, których nie są w stanie pokonać w oparciu o własne siły, możliwości i środki.

Jak już wspomniano wcześniej do celów programu przyjęto definicję wskazaną w art. 6 pkt 14 ustawy o pomocy społecznej, określającą rodzinę jako „osoby spokrewnione i niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Nadmienić należy, że takie rozumienie rodziny nie zakłada konieczności występowania instytucjonalnej formy małżeństwa. Do programu rodzinę stanowić będzie każda grupa osób, która pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, wychowująca dzieci, przeżywająca trudności życiowe oraz wykazująca bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028 powinny realizować podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz podmioty lub osoby specjalizujące się bądź mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wielgiem przy udziale:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wielgiem,
- Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy Domowej,
- Posterunku Policji w Dobrzyniu n/Wisłą,
- Sądu Rejonowego w Lipnie,
- Placówek oświatowych z terenu Gminy Wielgie,
- Ośrodka Kultury i Biblioteka Gminy Wielgie,
- Służby zdrowia,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lipnie,
- Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lipnie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Lipnie,
- Sąd Rejonowy – Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej,
- Organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających w zakresie: profilaktyki, wspierania rodziny i dziecka, przeciwdziałania przemocy domowej, pomocy społecznej, edukacji, promocji i ochrony zdrowia,
- Parafii,
- Społeczności lokalnej.

Wszystkie wymienione instytucje i organizacje współpracują ze sobą, powiadamiając się wzajemnie o problemach w rodzinach i podejmują wspólne działania na rzecz rodziny, które w ramach swoich kompetencji posiadają.

VII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Środki na realizację niezbędnych działań w ramach Programu mogą pochodzić z:

- 1) budżetu gminy,
- 2) budżetu państwa (w tym rządowych programów),
- 3) innych źródeł (w tym środków unijnych).

VIII. MONTORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028” jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we Wielgiem – organizator pracy z rodziną. Monitoring będzie polegał na pozyskiwaniu informacji i danych od podmiotów

realizujących poszczególne zadania, co umożliwi wgląd w zakres podejmowanych działań, ich analizę oraz ocenę skuteczności. Ważny element monitoringu dla Programu stanowić będzie coroczne sprawozdanie przedkładane Radzie Gminy Wielgie zgodnie z art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do oceny stopnia realizacji działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki:

- liczba programów na rzecz dzieci i rodziny,
- liczba programów profilaktycznych i edukacyjnych,
- liczba dzieci objęta opieką do lat 3,
- liczba rodzin objętych Programem „Karta Dużej Rodziny”,
- liczba i rodzaje porad udzielonych przez specjalistów,
- liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną, świadczeniami rodzinnymi, świadczeniami z funduszu alimentacyjnego,
- liczba dzieci dożywianych w szkołach,
- liczba dzieci, które otrzymały stypendium i wyprawkę szkolną (realizowane przez szkoły),
- liczba dzieci biorących udział w zajęciach organizowanych przez Ośrodek Kultury i Bibliotekę Gminy Wielgie w trakcie ferii i wakacji,
- liczba rodzin objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba założonych Niebieskich Kart,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej/powracających z pieczy zastępczej do rodziców,
- liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego o charakterze socjalnym,
- liczba osób korzystających z poradnictwa GKRPA w Wielgiem oraz liczba wniosków skierowanych na leczenie odwykowe do Sądu,
- liczba pracowników pracujących z rodziną, którzy podnieśli swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach, studiach, superwizjach.

IX. PODSUMOWANIE

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026–2028 zakłada tworzenie jak najlepszych warunków do prawidłowego funkcjonowania rodzin w lokalnym środowisku. Jego głównym celem jest wspieranie rodzin w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz dążenie do poprawy jakości i stylu ich życia. Działania podejmowane w ramach programu mają przede wszystkim charakter profilaktyczny i ochronny. Skupiają się one na wczesnym rozpoznawaniu problemów oraz udzielaniu pomocy w taki sposób, aby rodziny mogły samodzielnie poradzić sobie z trudnościami. Program podkreśla znaczenie aktywizacji i wykorzystania wewnętrznego potencjału rodzin, co sprzyja budowaniu ich odpowiedzialności oraz zdolności do samodzielnego funkcjonowania w społeczności lokalnej. Realizacja programu opiera się na ścisłej współpracy z instytucjami i organizacjami zajmującymi się sprawami rodziny. Powodzenie działań w dużej mierze zależy od skutecznej koordynacji oraz podejmowania wspólnych inicjatyw pomiędzy partnerami, takimi jak jednostki samorządu terytorialnego, ośrodki pomocy społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe czy służby mundurowe.

Wspierając rodzinę, wspieramy coś znacznie więcej niż tylko pojedynczych ludzi — wspieramy całe społeczeństwo, jego przyszłość, jego serce. To właśnie w rodzinie rodzi się zaufanie, poczucie bezpieczeństwa i wartości, które potem przenosimy dalej — do szkół, miejsc pracy, relacji z innymi. Dlatego tak ważne jest, by pomoc rodzinom była nie tylko reakcją na kryzys, ale też świadomym działaniem profilaktycznym, które zapobiega marginalizacji, wykluczeniu i przekazywaniu z pokolenia na pokolenie bezradności czy zależności od innych. Trzeba jednak mieć świadomość, że nie każda rodzina potrafi od razu przyjąć wyciągniętą dłoń. Pomoc często oznacza konieczność zmiany całego dotychczasowego życia — przełamania utrwalonych wzorców, zmierzenia się z bólem, podjęcia terapii, leczenia, znalezienia pracy, zadbania o potrzeby dzieci. To trudne. To wymaga odwagi.

Są jednak sytuacje, kiedy nie można czekać — gdy dziecko cierpi, jest krzywdzone, zaniedbywane. Wtedy konieczna jest interwencja, a czasem nawet rozdzielenie rodziny. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej nie musi jednak być końcem, lecz może stać się początkiem nowej drogi — szansą dla rodziców, by odzyskali nie tylko dziecko, ale i samych siebie.

Bo nawet gdy wszystko wydaje się stracone, zawsze pozostaje nadzieja. Pytanie tylko: Czy rodzina zechce tę nadzieję przyjąć? Czy będzie gotowa zawalczyć o zmianę?

Uzasadnienie

Obowiązek podjęcia uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Wielgie na lata 2026-2028 wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.).

Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzia. W tym celu m.in. opracowuje 3-letnie programy wspierania rodziny.

Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych.

Głównym celem programu jest kompleksowe wspieranie rodzin w trudnej sytuacji życiowej poprzez poprawę jakości życia oraz wzmocnienie więzi rodzinnych. Ma na celu zapobieganie zjawiskom patologicznym, takim jak przemoc, uzależnienia czy wykluczenie społeczne, które mogą negatywnie wpływać na rozwój dzieci i funkcjonowanie rodziny. Program umożliwia dzieciom wszechstronny rozwój poprzez dostęp do zajęć edukacyjnych, wychowawczych, kulturalnych i sportowych, a także wsparcie emocjonalne i psychologiczne. Dodatkowo, wspiera rodziny w przezwyciężaniu trudności, których nie są w stanie pokonać własnymi siłami i środkami. Celem jest wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów oraz stworzenie warunków do stabilnego i bezpiecznego funkcjonowania rodziny. Program stawia również na profilaktykę społeczną, edukację w zakresie praw dziecka, umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach oraz rozwijanie poczucia odpowiedzialności i samodzielności u dzieci i młodzieży.

Poprzedni Program został opracowany na lata 2023-2025, dlatego też zachodzi konieczność przyjęcia nowego Programu.

Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Ewelina Antonowicz